

Peko ja Ilo

- Peko oll' õks kui inne nuurmiis,
kõnnõ suur kõrk' poiss,
2210 inne käve õks kõõ Ilo ilma piti,
marssõ Laul maad piti.
Tsõõr oll' õks säääl tsõdsõtütrit,
rind ristisõsarit,
tähilitse^q õks kõik oll^q tädilatsõ^q,
2215 lillelitse^q lellätütre^q.
Kõik oll' õks sis Ilo lilleline,
kinä Ilo kiistkinõ.
Olõ-s õks Ilo liinast löüt,
arvat suurõst alõvust -
2220 Ilo õks ka olli esi tett,
hüäl maamal hõõvõldet.
Ilo lätsi õks sis laulma lainillõ,
vii pääle veerätämä.
Oll' õks näil lootsik luigaluinõ,
2225 parv pardsipudsajinõ.
Nii õks nää^q lauli^q lainil,
vii pääl veerätelli^q.
Sõlg oll' õks kel rinnah tsõõrikohe,
helme^q kaalah kaarikohe,
2230 sääne õks täl põll iih oll',
pääle liidet lilleline
kui õks ese aidauss,
pääs' o pääligo lävi;
sääne õks jäl vüü vüül oll'
2235 kui Viro vikatkaar -
tuu ütél' õks sis iist ilosahe,
sõirat' laulusõnakõise:
“Ii-õks-kõist, järvekeist,
kallist kalarannakõist!
2240 Muu^q õks et kiti^q muida maida,
muida maida, muida puida -
külä-õks-näio^q noorõkõsõ^q,
linahiusõ^q linnukõsõ^q -
kitä õks mi umma järvekeist,
2245 kallist kalarannakõist!
Järveh om õks meil kallo kullatsit,
hõpõsälge särekeise,
kulda-õks-luuda lutsukõise,
ilosit ihesit.
2250 Tuust om õks meil vika veid'okõsõ,
raisko raasa võrrakõsõ:
agu lää-i õks meil ilo ilosahe,
laulukõrd ladusahe?
Õga olõ-i õks siin viil ossakõise,
2255 lainil ladvakõisi.
Agu õks meil hääle^q naarõtasõ^q,
sõna^q suuhtõ sõimatasõ^q?”
Peko õks sis kuul' kuiva päält,
pill' sõnno perve päält,
2260 Peko õks sis kuts' ne kumard',
and näile aunimme:
- “Tulõ^q õks no viirde, Ilokõnõ,
lasõ^q siiä, Laulukõnõ!”
Ilo õks kullõl' Peko sõna,
2265 vägimehe veerätüist,
Ilo tull' õks sis viirde ilosahe,
perve pääle pehmehe.
Peko kitt' õks sis näide killõkõist,
sõsaridõ sõnakõist,
2270 Peko kuts' õks sis kodo kost' mahe,
umma tarrõ tands' mahe.
Ilo õks viil tihka-s inne minnä^q,
tuuhtõ majja Laul marsse^q,
Ilo läts õks viil laulma mõtsa viirde,
2275 kuukma kunnu kaalalõ.
Eisi õks nää^q lauli^q ne lausi^q,
kiti^q mõtsa kimmähe:
“Mia õks meil viga veerätellä,
lõvvä^q laulo laanõ all?
2280 Kõik om õks siin puul ossakõsõ^q,
mõtsalaanõl ladvakõsõ^q,
kõik juusk õks kumu kundo piti,
helü hellä mõtsa piti!”
Juusk' õks sis kumu Peko kodo,
2285 vägimehe värehtille.
Pekol oll^q õks ollõ^q jo utõdo^q,
man saisi^q mar'aviina^q.
Peko lätsi õks jäl kodo kutsmahe,
Illo majja manitsõmma.
2290 Kõik õks jäl kuusõ^q kumisiva^q,
pedäjä^q illo peivä^q.
Puuhtõ lauli^q õks nää^q lehe^q lillelitse^q,
kõivo külge kõrralitse^q.
Peko lätsi^q õks nää^q kodo kost' mahe,
2295 vägimehe värehtillõ.
Peko näid õks sis hoit' pehmehe,
suurt Illo ilosahe:
man kand' õks tä ubina-ollõ,
tõi vislapuu-viina.
2300 Peko õks and', arot' sõnna,
and' viina, veerät' jutto,
ilo saasõ õks et viinaga vessel',
saa ollõga ussin.
Ilo taht õks kõõ suu sulatuist,
2305 keeleperä pehmütüist.
Ilo õks jäl jei, eis' ütél',
kalle Laulu kadsatõlli:
“Peko-õks-sa-kõnõ pikäkene,
väega kõva vägimiis,
2310 õga juu-i õks mi umma meelegeist,
pääs' o umma pääkeist -
mi hoia õks ka meelegeist kodo minnä^q,
jätä pää pääle saia^q!”
Peko süüt' õks näid sõirasuurmil,
2315 pidi piimäpäälil.

- Suurõ^q saiva^q õks nää^q sõirasuurmil,
pikä^q piimäpäälzil.
Pekol olli^q õks kõik piirago^q küdsedõ^q,
kolmõ^q vadsa^q vaal'atõdu^q.
- 2320 Piirak olli õks täl Pihkva jauhõst,
sisu munõst selgist,
ahjo olli õks täl pant papõrdõga,
vällä võõdõt västärdega.
Peko süüt' õks sis Illo süämehe,
2325 juut' Illo julgõhe.
Peko õks eis' lausi meelestani,
uma meele poolõstani:
"No anna õks ma joudo lauljillõ,
rõõmu risti-rahvallõ!"
- 2330 Peko kinke õks viil näile laulusärgi,
kulla ilokuubakõsõ.
Peko pitsit' õks Ilo piha pääle,
toet' Laulu tur'õ pääle,
Peko õks and', esi ütél',
2335 vägimiis veerätelli:
"Ilo-õks-kõnõ, Laulukõnõ,
kamand kardavanikit!
Õga õks taa kullu-i Peko kuub,
lää-i kehväst kingistüs -
- 2340 Peko- and õks s'oo -kuub kuldanime,
kingistüs kitüsõna!"
Peko õks Iloõ ütél',
lausi Laululõ sõna:
"Õga õks petä-i ma pissoge,
2345 õga võltsi-i veid'okõsõ!
Küll õks sa näet, Ilokõnõ,
saat kaia^q, Kargus:
Peko lätt õks kui kuub kullatsõst,
kingistüs õks jäl nakas kiretamä,
2350 kuub saat õks sis sõna kuningalõ,
mino kingitüs ministrillõ -
herra^q kiirdvä^q õks sis kodo kirotama,
sõnno pandma paprihe!
Kua om õks tuu naane Peko suku,
2355 Peko suku, seto jako,
tuud õks ka kuub kohendõllõs,
kingistüs kihotõllõs:
tuu õks küll naane kirotõllõs,
loovhkahe luulõtõllõs,
2360 toolõ tulõ õks kõõ kodo kuuraha,
andas tälle abiraha!"
(No om õks ka õigõ Peko jutt,
vägimehe väkev sõna!)
Sis sai õks ka Iloõ hüä miil,
2365 Laulul latu süämekene.
Seni õks nää^q lauli^q Peko kotoh,
vägimehe värehtil -
vasta kuuk' õks tuu kuusinõ kodo,
laul' tamminõ tarõ -
2370 kolm lauli^q õks nää^q päivä Peko kotoh,
viis päivä timä velil.
Üüse palle õks näil pilak peränulgah,
saulamp lavva pääl.
Seni õks taa laul' Ilokõnõ,
- 2375 Ilokõnõ, Laulukõnõ -
vissi^q õks nää^q viiso^q virusillõ,
keerätevä^q kirgesillõ -
Peko ost' õks sis jalga kuldakota^q,
sai saiadõ^q saapa^q.
- 2380 Peko õks sis lausi meelestani,
uma meele poolõstani:
"Kuld õks joht kunage kullu-i,
õga hõpõ hõõrdu-i!
Iloõ õks om pall'õ huult,
2385 vanal Laulul pall'õ vaiva:
õnnõ õks laul õdagul,
hoolõsõna hummogul,
kipõ õks jäl laul keskpääväl,
lõivosõna lõuna-aigo."
- 2390 Peko jäi õks näil helü hiusihe,
timä laadnus lagipäähä.
Ilo lätt õks sis vällä kitteh,
tii pääle tehñateh.
Peko jäi õks jäl kodo kullõma,
2395 vanijahe vaht' mahe,
määnest nimä^q õks et laulo lauliva^q,
määntsit sõnno sõirativa^q.
Kõik joosi õks näil kumu kolka piti,
helü vajjo valda piti
- 2400 hüä õks Peko hoitmist,
sirgõ seto süüt' mist.
Peko õks sis naari moro pääl,
muutsa seto muhaskõlli.
Peko õks sis hiele kõnõli,
2405 umal suul sorahõlli:
"Kui naka õks ma naist naitmahe,
ubasuud ostmahe,
küll võta õks ma naase Laulu jaost,
sõnavõtija võsast -
- 2410 sis saava^q õks ka latsõ^q laululise^q,
kanasõ^q kargaja^q."
Pekol tahtu-s õks tarrõ minnä^q,
minnä^q sisse seenitsehe:
nii oll' õks täl Laul meeleline,
2415 meeleline, keeleline,
kui suvõl õks suvisõpühi,
talvõl talsepühi.
Peko juusk' õks järge kui jänes,
pääs'õ mano kui päiv,
2420 Peko õks viil opas' lauljillõ,
tahtõ anda tarkut:
"Ilo-õks-sa-kõnõ, Laulukõnõ,
kullanõ kumukõnõ!
Teele tulõ õks küll vasta poissa hulka,
2425 kamand kaabukandjit.
Minku-i õks ti, Ilo, poissa hulka,
kaabupäie kamandahe -
poisal õks ka omma^q puidõ^q sõna^q,
lõhmuhitsõ^q lõigahusõ^q,
2430 sünnü-i õks ti ütte laulmahe,
kullakõsõ^q kul'atama!
Mõni õks ka poiss teid putus,
kaabupää teid kakk.

2435 Kui tulõ õks teil vasta neio hulk,
 kamand kardavanikit,
 sis sünnüt õks ti ütte laulmahe,
 tsõõri üte^q tsõdõtüt^q.”

2440 Peko ai õks sis jutto piiri pääl,
 tõõmõlli tõõtõlli:
 “Kui piät õks ti meeleh Peko jutto,
 vägimehe veerätüist,
 sis om õks au teil alalõ,
 leemi linahiusõh!”

2445 Ilo lätsi õks sis mant kitteh,
 kuldasõna kumardõh.
 Peko läts õks ka kulla umma kodo,
 talomehe tarõkõistõ,
 Ilo õks laul´ tiid piti,
 laul´ pall´o palo pääl.

2450 Läts õks sis Ilo tükü tiid,
 palakõsõ pall´o maad.
 Kiä õks sis vasta putusigi,
 putusigi, juhtusigi?

2455 Vasta õks sis putto poissa hulk,
 suur kamand kaabupäid.
 Kirvõ^q õks näil mürgüdsõ^q mürise^q,
 kuuda^q vasidsõ^q valasi^q.

2460 Toda õks sis ütél´ poissa hulk,
 kaabupää^q kadsatõlli^q:
 “Tere õks no, tere, Ilokõnõ,
 kalõvutsõ^q kabokõsõ^q!
 Kas ti õks no, Ilo, meele tulõt,
 meele lasõt, Laulukõnõ?
 Hoia õks mi illo hummogul,
 pääle ilda õdagul -
 laskva^q õks pois^q teil puhada,
 kallella^q kat´mõl!”

2470 Ilo õks lausi meelestani,
 meelest, meele poolõstani:
 “Selle õks mi lää-i poissa hulka,
 kallu-i poissa kamandahe,
 mi õks et olõ Peko suku,
 Peko suku, seto jako!
 Käse-s õks minnä^q pikk Peko,
 vägimiis veerätellä,
 et omma^q õks teil, poisal, puidõ^q sõna^q,
 lõhmusitsõ^q lõigahusõ^q,
 õga sünnü-i õks mi ütte laulmahe,
 ütte kokko kul´atama.

2480 Sedä õks meele Peko ütél´,
 kangõlanõ kallutõlli:
 koh õks taa laul meeste hulk,
 kadsatasõ^q kaabupää^q,
 sinnä õks taa mõtsa murrunõs,
 2485 laani maalõ laskunõs
 suvõl õks suurõlda saelda,
 terävilda kirvilda!”

2490 Ilo õks jäl keelilä kõnõli,
 umal suul sorahõlli:
 “Poisi-õks-ti-kõsõ^q, mehekese^q,
 talomehe^q tammõkõsõ^q,
 ti tiit õks kõõ suitso suuril nurmil,

2495 tõmbat piipu pikil põllal,
 säääl õks ti ilo unõhtõllõt,
 laulu meelest minehtellet!
 Ilo jätät õks ti suvõst suitsu sisse,
 saadat sau vaihhõllõ,

2500 säääl õks meil kaos kardavanik,
 sinisiidi^q sinehtüse^q.
 Selle lää-i õks mi tee, Ilokõnõ,
 lasõ-i tee, Laulukõnõ!”

2505 Läts õks jäl Ilo minemä,
 lauluga laskõma.
 Jälke veere^q õks nää^q versta, kaldu^q kats,
 kolmandat poolõkõsõ.

2510 Kiä õks jäl näile vasta tull´,
 meelimar´a^q mano saiva^q?
 Tull´ õks jäl vasta naistõ hulk,
 liia pall´o linikpäid.

2510 Ar´a õks nää^q haari^q teretellä,
 teretellä, tervütellä:
 “Tere õks jäl, tere, Ilokõnõ,
 kalõvutsõ^q kabokõsõ^q!”

2515 Naase^q õks jäl keelilä kõnõli^q,
 linikpää^q leelotõlli^q:
 “Tulgõ^q õks, Ilo, naistõ hulka,
 liitke^q linikpäie sisse -
 hää õks om laulda^q naistõ seeh,
 linikpäie ligitsüllä!”

2520 Lask´ õks sis sõna lauluimä,
 visas´ virgastõ vasta.
 Eisi õks ta naard´, esi ütél´,
 muutsahe muhaskõlli:

2525 “Lää-i õks mi, Ilo, naistõ hulka,
 linikpäie ligitsüllä!
 Selle õks mi lää-i ti sisse,
 kallu-i ti kamandahe:
 koh õks naa^q lauli^q naase^q noorõ^q,
 linikpää^q leelotasõ^q,
 2530 sinnä õks taa takjas tarrõ tulõ,
 hüdsi hõörüs põrmandullõ.

Säääl nakas õks takjas taplõma,
 suur hüdsi hürmlämä,
 2535 lats nakas õks hällüh ikmahe.
 Sis last õks ti latse hällütämä,
 till´okõise teegatama,
 sis taatat õks ar laulu takjallõ,
 hüstega hüstlemmä.

2540 Om õks teil, naisil, pall´o vaiva,
 linikpäil liia huul´,
 hoolõkõnõ õks teil uik ussõ pääl,
 murõh musta parrõ pääl -
 säääl õks ti ilo unohtõllõt,
 laulu meelest minehtellet.

2545 Käse-s õks minnä^q pikk Peko,
 kangõlanõ kallutõlla!”

2550 Lätsi^q õks naase^q mant pahano^q,
 kogone kurva jäi^q,
 Ilo õks jäl läts ilotõh,
 suurt laulo laskma.

Lätsi^q õks nää^q versta viis-kuus,

- säitsmetä säädüstiid.
 Ilo õks sis laul´ ilosahe,
 tiid piti terävähe.
- 2555 Miä tull´ õks tsirko, tuu tsirise,
 tull´ lõivo, tuu lõiridi,
 kuugi^q õks kõõ Ilo kottal,
 karksi^q Laulu kaalal.
 Tsirgu^q õks sis keelilä kõnõli^q,
- 2560 lõivo^q siibal sibistelli^q:
 “Võidõ õks no, Ilo, röömsa olla^q,
 Laul, tandse^q tahehehe -
 omma^q õks jo näio^q mõtsa takah,
 kuldakabo^q kunnu veereh!
- 2565 Varste lätt õks teil ilo suurõbast,
 laulupark paksõbast.”
 Inne õks nää^q usu-s tsirgu kiilt,
 tsirgu kiilt, lõivo miilt,
 kooni saiva^q õks jo versta veere mano,
- 2570 poolõ versta poolõ mano.
 Ilo õks sis kullõl´ kolmipoodi,
 kaehõlli katsipoodi.
 Mõtle^q õks nää^q liina palavat,
 soolaliina sulavat.
- 2575 Tuu õks jäl Ilo tuud ütél´,
 kallehe kadsatõlli:
 “Ega õks tuu liin pala-i,
 ega sula-i soolaliin,
 tuu õks vaest laul neio hulk,
- 2580 kamand kardavanikit!”
 Tuu õks ka kullõl´ tsirgu jutto,
 lõivokõsõ lõõrituist.
 Lätsi õks jo Ilo lähembälle,
 veerandiko versta mano -
- 2585 paistsõ^q õks näil kavvõ suurõ^q sõlõ^q,
 suurõ^q sõlõ^q, laja^q lehe^q,
 olli^q õks näil pääl sinisiidi^q,
 veere pääl verevä^q.
 Tulli^q õks nää^q mano kui tuu päiv,
- 2590 kottalõ kui kuu-puul´.
 Eisi õks nää^q kavvõst teretelli^q,
 kottal kumardõlli^q:
 “Tere õks no, tere, Ilokõnõ,
 tere, lahhe Laulukõnõ!
- 2595 Kas ti õks no, Ilo, meele tulõt,
 kas ti, Laulu, meele lasõt?
 Ilo panõ õks mi siide sisse,
 vanikidõ vaihõllõ.”
 Ilo õks jäl lausi meelestäni,
- 2600 meelest, meele poolõstani:
 “Peko õks ka käsk´ teelee minnä^q,
 kallehe kalduda!
 Muudko taha-i õks mi minnä^q siide sisse,
 vanikidõ vaihõllõ -
- 2605 rutto õks taa siidi^q sinehtüse^q,
 rutto vanik vanast lätt!”
 Näio^q õks jäl lausi^q meelestäni,
 meelest, meele poolõstani:
 “Ilo-õks-jäl-kõnõ, Laulukõnõ,
- 2610 kalõvutsõ^q kabokõsõ^q,

- Ilo panõ õks mi suurõ sõlõ ala,
 lasõ lak´o lehte sisse -
 õga õks taa hõõru-i hõpõkõnõ,
 kuld kunage kullu-i!”
- 2615 Ilo õks sis naard´ ilosahe,
 karas´ Laul kallehe.
 Määne oll´ õks taa sõlg kõkõ suurõp,
 kaaladse^q kallepa^q,
 sinnä õks küll läts Ilokõnõ,
- 2620 sinnä lask´ Laulukõnõ.
 Läts õks tä elost igäväst,
 kaugõst kogonest -
 igäväst õks no ehte^q laulva^q,
 kaaladse^q kargasõ^q.
- 2625 Sis naksi^q õks nää^q üteh laulmahe,
 kulla^q üttele kul´atama.
 Esi õks nää^q lauli^q, esi lausi^q,
 sõna kostõ^q kullatsõhe.
 Sõna^q õks jo lauli^q sõlõ all,
- 2630 leigotiva^q lehte seeh:
 “Kuulkõ^q õks ti, siidise^q sõsarõ^q,
 kalõvutsõ^q imekana!
 Siin jätke^q õks ti laulu lühembälle,
 lühembälle, vähämbälle -
- 2635 laulma lääme õks mi Peko piiri pääle,
 tuu korgõ kundi otsa!”
 Suur õks jäl killõ kitt´ perrä,
 hüä torrõ tougas´ jutto:
 “Tuu õks om väega õigõ,
- 2640 om tõtõ tõõmölli -
 om õks taa Peko lauluese,
 kuldakumu kuningas!”
 Ilo jäi õks sis vaike kui vits,
 mito tunne tuumatõlli.
- 2645 Vissi^q õks nää^q jalgo virgastõ,
 touksi^q sinnä kui tuul,
 siidi-õks-hanna^q sibilivä^q,
 kardavanigõ^q kahisi^q.
 Jummal and´ õks ka joudo juuskjillõ,
- 2650 laadnat joudo laululõ.
 Lätsi^q õks, lätsi^q näiokõsõ^q,
 kaldo^q, kaldo^q kabokõsõ^q.
 Sõna^q tüke^q õks jo vällä sõlõ alt,
 litsi^q hinnäst lehte seest,
- 2655 sõna^q õks jo kaalah kahisiva^q,
 lel´kotiva^q lehte seeh.
 Sis saiva^q õks nää^q Peko piiri pääle,
 tuu korgõ kundi otsa,
 kohe õks taa Peko järge juusk´
- 2660 os´akõise oppama.
 Sinnä olli^q õks ka jäänü^q Peko jäle^q,
 viiso kotus kogonest.
 Sinnä õks saias´ tuu neio
 kulla jälge kottalõ,
- 2665 kua õks taa oll´ sõna-sõsar,
 sõna-sõsar, laululats,
 kual olli^q õks sõna^q sõlõ all,
 olli^q laulu^q langa peräh.
 Sõlõ nakas´ õks sis alt sõiratama,

- 2670 langa päält laaditama.
Killõkõnõ õks jäl saiasas´ keskehe,
vilulaskja veere pääle,
perrä õks jäl touksi^q tubli^q torrõ^q,
hüä^q helü^q helisivä^q.
- 2675 Kagoh oll´ õks sis helle helükene,
oll´ illos ilokõnõ!
Sis õks nää^q lauli^q veid´okõsõ,
lauli^q mito minotit.
Rutto tull´ õks sis kuu korgõhe,
- 2680 päiv pää kottalõ,
kuu nakas´ õks sis ilma kosutama,
pardsi päiv paistmahe.
Koh oll´ õks taa liiv, sai liin,
oll´ palo, saiva^q papi^q -
- 2685 kerigo õks nää^q lauli^q kesa pääle,
alõva aia pääle.
Esi õks nää^q lausi^q meelestäni,
uma meele poolõstani:
"Kõik võiva^q õks no keertä^q kerikohe,
- 2690 võiva^q asto^q alõvahe,
pääle võiva^q õks kõik liina liitä^q,
võiva^q turgo tougada!"
Palovhka^q õks nää^q lauli^q palo pääle,
linovhka^q liiva pääle,
- 2695 maasigõ^q õks jäl musta maa pääle,
vabõrna^q varrõ otsa.
Kulda- lauli^q õks nää^q -kaivo kottalõ,
hõpõvalta var´olõ.
Seni õks sis lauli näiokõnõ,
- 2700 lauli latus´ Lauulukõnõ,
koss lätsi õks kui takah kullatsõst,
illos hius hõpõtsõst.
Perrä lauli õks tuu liin lilleline,
suur allõv arvoline,
- 2705 vasta õks jäl kiuhi illos kerik,
kuldakupp kumu lask´.
Kõik joosi^q õks sis hauka^q Har´omaalt,
musta^q tsirgu^q muilta maalt,
kurõ^q tulli^q õks jäl kokko kolmipoodi,
suurõ^q hahe^q handa lätsi^q.
- 2710 Kõik joosi^q õks sis kokko ilma tsirgu^q,
vaio^q kokko valla linnu^q.
Kirivit õks säääl oll´, verevit,
siiditsit, s´olgatsit.
- 2715 Miä oll´ õks tuu kullandõ kud´u,
kua hõpõnõ hõhas´,
tuu õks ka oll´ tsirgu ese,
tsirgu ese, linnu ime.
Kulda- linnas´ õks -kud´u Peko kodo,
- 2720 hõpõsiibo sinnä lätsi,
akna- õks tä -kruutõ koputõlli,
Peko raamõ raputõlli.
Inne õks tä kiroat´ tuud kirjä,
nokiga numbrit:
- 2725 Pekot kuts´ õks tä vällä kaema,
ussõ tsõõrilõ morolõ,
määne om õks et liin liiva pääl,
suur allõv aia all.
- Peko õks lugi piiblet,
2730 arvas suurt aavetsat.
Perä jätt´ õks tä piiblet lugõmalda,
aavedsa arvamalda,
Peko haard´ õks sis sälgä ärmago,
valgõ rõiva vaja otsast,
- 2735 Peko võtt´ õks sis kätte kiijora,
nopõ tammõnuiakõsõ.
Inne astõ õks tä uma akna mano,
piire peräpaja ala.
Oll´ õks ka kipõ timä kiijor,
- 2740 oll´ tark tammõnu:
kiijor õks inne kirä lugi,
ragi aknaraami päält.
Kiri jäi õks sis kiijora sisse,
taat´ tammõnuia külge,
- 2745 kiijor õks Pekolõ keerät´,
vägimehele veerät´.
Oo õks taad lauluhelükeist,
kagoh kullast kumukõist -
helü juusk´ õks kõik Peko hiusihe,
- 2750 kangõlasõ kaala pääle.
Pääle saiva^q õks jäl nua^q nummõrdõt,
kiijora kiroatõ.
Peko läts õks sis mano naartõh,
kimmähe kitteh.
- 2755 Inne õks viil kitt´ tammõkepp,
suur kiijor keerätelli,
kiijor õks kitt´, eis´ üteli,
tammõnu taatõlli:
"Ti minge^q õks viil kumu kullatsõpast,
- 2760 hõhakõ^q ti hõpõ
virve õks viimse tunnini,
paradiisi paigani!"
Ilo õks sis lausi meelestäni,
uma meele poolõstani:
- 2765 "Peko-õks-sa-kõnõ, setokõnõ,
pääle julge jovvumiis!
Sullõ anna õks mi kulda-ait´umma,
hõpõpassiiba panõ,
kulda- anna õks mi -teno kogonest,
- 2770 anna elost igäväst!
Peko-õks-sa-kõnõ, setokõnõ,
kõva miis kõrraline,
kui õks sa käsit, nii mi käve,
kui opsit, Ilo oll´:
- 2775 õga õks mi lää-s poissa hulka,
panõ-s naistõ pargikõistõ,
lätsi õks mi, Ilo, näio hulka,
kamand kardavanikilõ!
No om õks meil ilo lilleline,
- 2780 pääle siseh siideline.
Kuulõ õks sa, tark ilo-taarast,
kulla laulukuningas,
sullõ õks mi kerigo kingime,
pääle alõvõ annamõ!"
- 2785 Tälle õks jäl üteli ilo-ime,
laulumaama manitsõlli:
"Kuulõ^q õks sa, Peko, pikk miis,

- vägimiis väega kõva,
sullõ õks mi anna kogonest,
2790 anna elost igäväst!”
Vana kitt´ õks ka Peko kingistüist,
armuandjit avvustõlli.
Peko õks sis kepile ütél´,
keerät´ sõnna kiijorallõ:
2795 “Mine^q õks sa, kepp, kelle mano,
kulla nui korgõhe,
kepp, õks sa kirja kirotõllõ^q,
nui, puista^q puukvit,
hõõru^q õks sa sinnä hõpõtähte,
2800 puista^q kuldapuukvit -
kiäke jovva-i õks sis hõõrdu^q tuud hõpõt,
kuldapuukvit kullutõlla!”
Kepp linnas´ õks sis mant kui liblik,
käve sinnä kui tuu kärbes,
2805 kulda- läts õks tä -kupa kottalõ,
sai sinna saina pääle.
Kepp õks säääl kirja kirotõlli,
sallits´ tuu saina sisse,
s´oo õks et om kingit kerik,
2810 ant suur altrelaud.
Kepp linnas´ õks maalõ kui lind,
pargi mano kui parts.
Peko õks jäl Laululõ ütél´,
iske Ilolõ sõna:
2815 “Kohe lääde õks no, Laul, laulmahe,
kuldasonno kuukmahe?
No minge^q õks ti liina lillaliste,
alõvuhe ausahe -
säääl võidõ õks ti laulta^q pühapäävä,
2820 laulta aol armal!
Kui keerä õks ma, Peko, kerikohe,
astu, vana, alõvuhe,
sääält anna õks ma joudo lauljillõ,
ikä ilopidäjillõ,
2825 sis lätt õks teil ilo ilosapast,
laulukõrd ladusapast:
küll laul õks teil siidine hius,
kandõkeele^q kargasõ^q.”
Peko õks sis Ilolõ ütél´,
2830 sõna Laululõ lask´:
“Ilo, õks sa kedäge peläku-i,
heitügu-i hirmsahe -
õga õks taa naara-i naane tark,
inemine mõistõlik!
2835 Tuu õks taa naane illo naard,
kadsatõllõs kargut,
kiä lätt õks taa muuka üle moro,
lätt tambo tarõ mano -
tuu õks mõista-i ilotõlla,
2840 mõista-i naane nal´atõlla!”
Peko õks lausi meelestani,
uma meele poolõstani:
“S´oost taha õks ma pargist naist naita^q,
ilosat ilo-neiot!”
2845 Tuud õks jäl ütél´ ilo-ime,
laulumaama manitsõlli:

- “Kulõ^q õks sa, hüä nuurmiis,
kõrraline kõva poiss!
Vällä lasõse^q õks ma tunda^q tuhandast,
2850 saia^q saa vaihõlt -
õga taha-i õks ma illo essütellä,
umma laulo laotõlla!”
Ilokõsõ^q õks kõik Pekolõ kõnõli^q,
vägimehele veerädi^q:
2855 “Eelä lauli õks mi tuu liina veereh,
alõvu aia all,
koh juusk õks taa meri mitmõlõ poolõ,
kalarand katsalõ poolõ.
Pikk oll´ õks säääl uibos perve pääl,
2860 vislapuu vii veereh,
Nabra õks säääl kudi kullast kangast,
hel´ot hõpõnitsit.
Eis õks tä kudi ne kul´at,
lei laulo laadnahe:
2865 “Pikkä kua õks ma särke Pekolõ,
puultsärke ma poisilõ!”
Kudi õks tä sisse siidikirä,
otsa pääle ubatähe.
Nabra oll´ õks säääl illos kui hähn,
2870 mõdusap kui mõtsatsirk.
Vislapuu õks marjo veretelli,
ubina lehe^q leelotõlli^q,
suur laul´ õks säääl upin puu ladvah,
kõrraline Nabra kõrval:
2875 “S´oo õks küll om Peko jago,
vägimehe väkev süük!””
Sis nakas´ õks taa Peko naardmahe,
tõõmõlli tõrkuma:
“Ai-õks-t´umma, Laulukõnõ,
2880 lilli teno, Leelokõnõ!
Küll õks ma hummõn sinnä lää,
lää ülehummõnitse -
om õks mul õigus hindä käeh,
om pilet umah peoh!”
2885 Peko õks sis Ilolõ ütél´,
lask´ Laululõ sõna:
“Kui kuulõt õks mul saja^q saavat,
joogi^q juundõ minevät,
mino tulõ^q õks sis kodo kul´atama,
2890 laulo lüümä laidihe!”
Ilo and´ õks sis käe kärmähe,
pill´ peo pehmehe:
“Agu meid õks vaest kohe oodõtas,
mõndõ tarrõ tahetas?”
2895 Peko kiire õks sis kerigo mano,
alõvidõ aia ala,
Ilo läts õks ar käümä ilma piti,
Laul marss´ma maad piti.
Läts õks tä liina helüst,
2900 suurõst kumust kuningillõ.
Peko ast´ õks jäl alõvo mano,
keere kerigo viirde.
Esi õks tä astõ, ai jutto,
kirot´ sõnna kiijoraga:
2905 “Mano või õks siiä tetä^q mastõra,

- 2910 mungatarõ moodotõlla!"
Peko õks säääl käve pooli tunne,
õnnõline õdaguni.
Koh õks tä keppe kergütelli,
tammõnuia taatõlli,
sinnä õks kõik vahtrõ^q kasviva^q,
lillipuu^q liikuva^q,
sinnä õks kõik kasve^q rohohaina^q,
tõbõlilli^q liikuva^q.
- 2915 Kiä õks tundsõ nuu^q haina^q,
nuu^q lilli^q liiva pääl,
(tuu õks ka oll' Peko suku,
Peko suku, seto jako),
tuu õks leot' noid lille,
- 2920 kiit rutto rohohaino -
tuul olõ-s õks kühhä künnü aigo,
halva tõpõ haina aigo.
Peko läts õks ar kulla umma kodo,
meelimari umma majja.
- 2925 Kui tull' õks sis pühänes päiv,
keere kerigo-aig,
noid naate õks sis kelle lüümähe,
kuldakuppa kumisõma,
mia olli^q õks naa^q Peko ait' umma^q,
kuldateno korgõh.
- 2930 Kiä keere õks sis Peko kerikohe,
astõ kõva alõvohe?
Vana läts õks sis Essu kõkõ inne,
Pühä-Maar'a peräh marssõ,
2935 peräh õks jäl astõ suur Peko,
väega kõva vägimiis.
Kõik tull' õks sis papi^q palo päält,
pääle muuga^q muilta maalt.
Rahvast tull' õks sis kokko tuhanit,
sai sinnä sadanit.
- 2940 Säääl õks sis papi^q pall'o lauli^q,
munga^q lauli^q muutsahe.
Kinäste õks nää^q peivä^q kerigo-ao,
ausahe alõvotunni,
2945 kingitüh õks nää^q olli^q kerikoh,
austõtuh alõvuh.
Ilmalõ õks küll sai imehtellä,
pääle kõigilõ kõnõlda,
määne sai õks et liin liiva pääle,
2950 suur allõv aia ala.
Pekolõ õks sis ante suur au,
kitt kerigo herräle.
Peko keere õks sis kodo kerikost,
astõ kodo alõvust,
- 2955 Peko õks läts läbi külä,
keerät' uma kiijoraga.
Viis- oll' õks säääl -kuus küläveljä,
noorõmehe^q nulga man.
Nuu^q käve^q õks küll vell'o^q kasakil,
2960 pessi^q ussõpiita piti,
mõnõl linnas' õks kasak kaldõhe,
kaldõhe kavvõndõhe.
Nimä õks käve^q raha pääl,
vaesõmehe vasõ pääl -
- 2965 mõni lask' õks ar koti kogonest,
kotiperä kummutõlli.
Peko õks sis salli-s tund mängo,
noidõ veljo vigurit -
Peko õks sis lausi meelestäni,
2970 meelest, meele poolõstani:
"Ma taha õks teil mängõ lõpõtõlla,
kummetit kostutõlla!
Kel lätt õks taa kasak kavvõndõhe,
kavvõmballõ, kõvõmballõ,
2975 tuu võtt õks sis võidu umast iäst,
kalle au kaugõst!"
Sis jäivä^q õks kõik vaike tõõsõ^q vele^q,
kats-kolm kaema.
Peko võtt' õks sis kasago karmanest,
2980 valgõ särgi vaihõlt -
oll' õks taa põdra põlvõluust,
sirgõ kahru seereluust -
Peko õks lei, eis' ütél',
kopsas' kõva, kostõ sõna:
2985 "Kasak, joosõ^q õks no taivastõ taadõ,
sinipilve peräle!"
Osa juusk' õks Ungaremaalõ,
mõnõlõ Meerkamaalõ.
Miä kasve õks säääl kulla kottal,
2990 kasve kasago juurõst?
Sinnä õks kasve sääne puu,
ossa^q muist uhkõpa^q.
Peko õks sis lausi meelestäni,
meelest, meele poolõstani:
2995 "Sääält õks kõik saava^q makõ^q mar'a^q,
mesisäuga^q tsälgutõlla^q!"
Peko õks jäl kõigilõ kõnõli,
mõnõlõ mõistutõlli:
"Küll tulõ õks ka tuu tunnikõnõ,
3000 tuu ausa aokõnõ,
uhkõ^q läävä^q õks kui herra^q Ungarihe,
sinnä laulija^q laskva^q,
kõik sinnä õks naa^q kuninga^q läävä^q,
kalle^q ministre^q kallusõ^q.
- 3005 Kulla viijäs õks näid kuninga losse,
kinnä keisre majja,
sis säääl õks nää^q maitsva^q nuu^q mar'a^q,
mesikõdra^q kõrrõ otsast,
pääle joova^q õks no vele^q nuu^q veine^q,
3010 elotsilkmõ^q tsilgani!"
Peko õks jäl lausi meelestäni,
uma meele poolõstani:
"Tuu õks et vein tervüt and,
kallis liim kargut -
3015 tuu õks om Peko puu,
Peko kasakust kasunu."
Sedä õks jäl ütél' pikk Peko,
vägimiis veerätelli:
"Küll juuskva^q õks veine^q noist juurõst,
3020 mesi- andva^q õks jäl -kõtrõ nuu^q kõrrõ^q.
Viländ saasõ õks sis vitä^q massinal,
tuvva^q tulihobõsõl,
viländ saasõ õks küll liinolõ vitä^q,

- süvvä^q suurilõ säksolõ!”
3025 No õks sa kuulõ^q, pikk Peko,
väega kõva vägimiis!
Selle õks ma laula sino puud,
kallist kasago juurt:
miä mullõ õks sa tüise ütlit,
3030 opsit univuudil,
s’oo lää-i õks mul minnenä meelest,
lää-i süvveh süäemest!
Kui saanu^q õks ma, osi, Ungarihe,
pikä Peko puu mano,
3035 nuu^q kaeno^q õks ma puujuurõkõsõ^q,
uhkõ puu urbakõsõ^q,
koh õks sääil kasve^q makõ^q mar’a^q,
mesikõdra^q kõrrõ otsah -
nuu^q õks ma kõdra^q kõõrutanu^q,
3040 hüä^q veine^q veerütänü^q!
Miä õks ma silmäga nännü,
kulla käega kobinu,
nuu^q laulnu õks ma taiva-tasatsõst,
Ungare mäe^q märksast!
3045 No õks jäl kuulõ^q, pikk Peko,
väega kõva vägimiis!
Miä visset õks sa Meerkamaalõ,
tõõsõ poolõ tōtet,
Meerka- kasve õks ka -maalõ mito puud,
3050 virve suurõ^q viläpuu^q.
Säält viljä õks küll kõigilõ veete,
söögikraame kannōti
tuust õks pikäst Peko puust,
vägimehe vägeväst!

- 3055 (Mi om õks ka sugu Meerkamaal,
vägimehe vereline -
Peko saiva^q õks ka suust suurõ^q herrä^q,
kalenjast kaubamehe^q.)
Tuust kasve õks ka puust tuhat puuta,
3060 ladvast mito laivatäüt.
Viländ sai õks sis vitä^q laivoga,
vitä^q vii-massinaga;
kulla tuude õks jäl kuiva-massinaga,
tuude tossuhobõsõga,
3065 pikä^q tuude õks küll rongi^q Peko puust,
sall’ti sato vagonet.
Tossu- õks sis -hopõn turnõlli,
hüdsehiir hirnaskõlli.
Tuust õks pikäst Peko puust,
3070 linnu suurõst leeväpuust
vili õks?jillõ [jaete] vaesillõ,
mõnt king’te kehvätsille.
Selle võidas õks Pekot mälehtellä,
vägimiist veerätellä:
3075 kui sai õks tuu vakon vaksalle,
massin taantsa mano,
sis lask’ õks ka villu tuu verrev,
tulihopõn tosso lask’.
Hüdse^q õks torbah tuumatõlli^q,
3080 terä^q ahoh tirisevä^q,
torbast sei õks terri tulihopõn,
ai vällä suurt auro.
Sedä õks jäl ütäl’ pikk Peko,
väega kõva vägimiis!